

Ugglehöjden

Lekebergs kommun

Nyckelbiotoper

Inventering utförd av
Marita Kärkkäinen

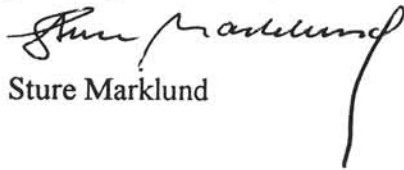
Länsstyrelsen i Örebro län
Naturvård
Rapport nr 1996:19

FÖRORD

Denna inventering syftar till att dokumentera nyckelbiotopsvärden i naturreservatet Ugglehöjden i Lekebergs kommun. Nyckelbiotoper utgörs av skogar med lång kontinuitet där man finner, eller har stark förväntan att finna sällsynta arter som i övrigt trängts tillbaka av det moderna skogsbruket. Inventeringen har utgjort underlag vid utarbetande av skötselplan för reservatet.

Inventeringen har utförts av Marita Kärkkäinen under sommaren 1996.

Åsikter och rekommendationer som framförs i inventeringsrapporten är författarens personliga och kan ej framföras som bevis på länsstyrelsens ställningstagande.

Sture Marklund

Ugglehöjden

nyckelbiotopsinventering av Ugglehöjdsreservatet i Lekeberga kommun

Innehåll:

1. Uppdraget, bakgrund och syfte	2
2. Tidigare utförda inventeringar och värderingar	2
3. Inventeringens uppläggning, begränsningar och omfattning.....	2
4. Översiktligt beskrivning av inventeringsområdets naturförhållanden	3
Geologi och topografi	3
Markanvändningshistoria	3
Skogsbruket idag och tidigare i beståndets liv	3
Fauna och flora	3
Friluftsliv och tecken på slitage.....	3
5. Områdesvis beskrivning av inventeringsområdet	4
1. BÄCKDRÅGET	4
2. VÄSTSLUTTNINGEN	4
3. BERGET	4
4. ÖSTER OM BERGET	5
5. NORDÖSTRA DELEN	5
6. TJÄRNENS STRÄNDER.....	6
7. ÖST OM SJÖN	6
8. SUMPSKOGEN.....	7
9. ASPSKOGEN.....	7
10. MYRARNA	8
11. SYDVÄSTKANTEN	8
6. Sammanfattande artlista.....	9
7. Kartor	10
1. Översiktskarta	10
2. Inventeringsområdets och delområdenas gränser.....	11
3. Detaljkarta med vissa arters förekomst.....	12

dagars inventering plus några kortare besök i juli. På grund av inventeringstidpunkten kan svampar och andra artgrupper som främst uppträder senare under sommaren ha blivit ouppmärksammade. Mossor är försummade. Vid bestämningen av vissa arter har jag konsulterat Thomas Jansson, Karlskoga (nyckelbiotopsinventerare i Värmlands län) som också bidragit med artlistor från 1993 samt september 1996. Jag har även fått ett par uppgifter från Toni Berglund, Karlskoga.

4. Översiktligt beskrivning av inventeringsområdets naturförhållanden

Geologi och topografi

Ugglehöjden är belägen knappt en kilometer söder om Lilla Svinsjön i Lekeberga kommun. Området omfattar ca 20 ha. Det är ett omväxlande skogsområde som består av ett berg, en skogstjärn, storblockig och mossig granskog, sumpskog och en bäck. Bergets högsta topp är belägen över 190 m ö h medan bäcken i västkanten befinner sig drygt 170 m ö h.

Jordartskartan visar att marken utgörs av storblockig morän med uppstickande urberg och samt moss- och kärrmark. Den dominerande moräntypen i trakten är en sandig-moig morän till största delen uppbyggd av urbergsmaterial. Berggrunden utgörs av grovkornig Filipstadsgranit som lätt ger upphov till stora block (enligt Beskrivning till jordartskartan, Karlskoga SO, SGU 1979). Blocken är ofta av extrem storlek och mycket rikligt förekommande.

Markanvändningshistoria

Någon historik över markanvändningen i området före nittonhundratalet har ej påträffats. Man får dock anta att detta område, såsom normalt i Bergslagen, använts för skogsbruk sedan slutet av 1600-talet. Några kolbottnar har påträffats inne i området.

Skogens ålder tyder på att området varit slutavverkat i slutet av 1800-talet. Det finns gott om stubbar med spår av bränder, i vissa fall rejält grova gamla tallstubbar som utsatts för många bränder i sitt tidigare liv.

Skogsbruket idag och tidigare i beståndets liv

Reservatet är beläget i kanten av AssiDomäns marker. Skogen inom centrala delen av området är troligen uppkommen genom självföryngring efter brand. Området är i liten grad påverkat av skogliga åtgärder och har inte skogsgödslats. Gallring har skett 1927 i den västra slutningen innan reservatsbildningen 1953. Granskogen sydost om tjärnen, utanför domänreservatet, underröjdes 1977. Det dominerande beståndet är nu omkring 100 år medan skogen i slutningen i öster enligt beståndregistret är ca 110 år.

Fauna och flora

KBF har tidigare noterat större hackspett, gröngöling, spillkråka samt hackmärken efter tretåig hackspett. Spillning av tjäder och orre hittades och järpe noterades strax norr om reservatet. Bivråk har tidigare setts, pärluggla förekommer och det finns gott om bohål för hålbbyggande småfåglar. Myrstackar är rikligt förekommande.

Bergets hållmarker domineras av tall medan granskog dominerar för övrigt. Ett relativt stort område med vindfällen finns i söder mot angränsande ungskog. I den söder finns asprik granskog, sumpig granskog och lite myrmark. Längs sydgränsen tar talldominerad skog vid. Sumpgranskogen i söder innehåller en del intressanta kärlväxter såsom nordbräken, korallrot, knärot. På hållmarksdelarna finns bergglim.

Friluftsliv och tecken på slitage

Från vägen vid Lilla Svinsjön leder en markerad stig till reservatet. En annan skogsväg slutar med en vändplan vid reservatets nordöstra hörn och även därifrån leder en stig in mot reservatets centrala promenadslina. En markerad stig tar besökaren på en rundtur mellan höjden och tjärnen och en annan slinga leder upp på höjden där en stig trampats genom renlavsmattorna. I sankarpartier är stigen spångad.

ner mot västslutningen. Grynig blåslav sågs på flera tallar i området. Enligt uppgift finns även liten spiklav i området.

LAVAR

<i>Alectoria sarmentosa</i>	gamlav	S3	1
<i>Calicium parvum</i>	liten spiklav	S3	0
<i>Hypogymnia farinacea</i>	grynig blåslav	S1	0
<i>Hypogymnia vittata</i>	skuggblåslav	S3	1
<i>Sphaerophorus globosus</i>	korallav	S3	1

4. ÖSTER OM BERGET

Nordost om berget löper en mossig dal som i sin norra del är välmarkerad men längre söder ut vidgas och försvinner. Längst i norr löper en torr bäckfåra norr ut. I utkanterna mot söder och öster finns talldominerade partier som är mer blockrika.

Dalens östra sida är en jämn sluttning med en del grova gamla tallstubbar medan den västra delvis består av branta klippor. I dalen dominerar granskog men det finns även gott om björk, en del asp, någon rönn och sälk samt lite äldre tallar. Vide och brakved förekommer. Det finns högstubbar av björk och asp, grova gamla tallstubbar och här och var rikligt med lågor av gran och björk. Förekomsten av hänglavar är måttlig.

Gammelgranlav är vanlig på gran, även som fertil, och växer även på asp och björk. På en död rönn växer stuplav och på nedfallna mossiga bitar av sälgbark återfinns lite bårdlav. På lodytor i västra branten växer korallav på flera platser samt skuggblåslav och nästlav. Även skuggblåslav och nästlav samt vedticka finns. En metergrov tallstubble med spår efter ett stort antal bränder finnes.

LAVAR

<i>Arthonia leucopellica</i>	kattfotslav	S3	1
<i>Bryoria furcellata</i>	nästlav	S2	1
<i>Hypogymnia vittata</i>	skuggblåslav	S3	1
<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranlav	S1	3
<i>Nephroma bellum</i>	stuplav	S3	1
<i>Nephroma parile</i>	bårdlav	S3	1
<i>Sphaerophorus globosus</i>	korallav	S3	2

SVAMPAR

<i>Phellinus viticola</i>	vedticka	S2	1
---------------------------	----------	----	---

5. NORDÖSTRA DELEN

Områdets norra del är en talldominerad höjd med inslag av gran och björk och med blåbärsris på marken. Vissa äldre tallar finns. Gammelgranlav förekommer. På den östvända brantens lodytor finns korallav och lokalt mycket rikligt med skuggblåslav. Grynig blåslav finns på tall. På en fallen asp lever flera bälur av lunglav vidare.

En promenadstig passerar höjden, längs mossiga lodytor med block och skrymslen och en halvmeterbred gammal asp, och fortsätter ner mot tjämen, förbi en kolbotten och genom talldominerad ganska öppen skog med en del block.

LAVAR

<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranlav	S1	1
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	S3	1
<i>Sphaerophorus globosus</i>	korallav	S3	2
<i>Hypogymnia vittata</i>	skuggblåslav	S3	2

8. SUMPSKOGEN

Vid foten av den östra sluttningen men utanför det ursprungliga reservatsområdet finns ett område där de sumpiga sänkorna är talrika. Där växer främst gran men även björk, asp, klibbal och någon sälg. En del block av måttlig storlek finns. Döda klibbalar med hackmärken och lågor av olika slag förekommer.

I den södra delen finns en extra grov gammal tallstubbe, ca 70 cm Ø och ca fem meter hög, mer eller mindre ihålig. I västkanten mot den gamla gränsen finns en välbevarad kolarugn och på marken växer bl a gökärt.

Det finns fertil gammelgranlav och kattfotslav på granarna, den förstnämnda arten även på klibbal. Korallav finns på block i söder. Vitmosslav finns på en bardlåga i östra delen. En granlåga med vedticka hittades. På aspkvistar hittades en spiklav som torde vara den ena utav två arter hänsynskrävande kvistspikar, *Phaeocalicium* sp. Enligt uppgift finns även ett fynd utav ärgspik från området, ej artbestämd men eventuellt den hänsynskrävande kortskaftade ärgspiken, *Microcalicium praecedens* (?).

LAVAR

<i>Arthonia leucopellea</i>	kattfotslav	S3	2
<i>Icmadophila ericetorum</i>	vitmosslav	S3	1
<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranlav	S1	2
<i>Phaeocalicium</i> sp.	kvistspik	H4	0
<i>Sphaerophorus globosus</i>	korallav	S3	1

SVAMPAR

<i>Phellinus viticola</i>	vedticka	S2	1
---------------------------	----------	----	---

9. ASPSKOGEN

Sydväst om tjämen finns ett område med asprik granskog, med en del björk och enstaka tallar. Lite äldre tallar står utspridda längs gränsen mot ungsbogen och där finns även en grov tallstubbe med brandspår och ymärken. I södra hörnet har vindfällning gett upphov till en kil av tät ungskog av björk, rönn och lite gran med stora grova lågor och fuktig mark under. Området är rikt på död ved, särskilt asplågor i olika grovlekar och nedbrytningsstadier. Vindfällningen har gett upphov till jordblottor. Enstaka sänkor med sumpig mark finns liksom mossiga block. I nordöstra hörnet finns en blockanhopning bevuxen med en del korallav.

Gammelgranlav är vanlig på gran och kattfotslav förekommer exempelvis i ett fuktigare parti i västkanten. Endast en av de talrika asparna är bevuxen med lite lunglav. På den mossiga basen av en grov asphögstubbe håller sig lite stuplav vid liv. Bårdlav och grynig fildlav förekommer också. Norsk näverlav och skuggblåslav växer nära västgränsen. Kötticka och vedticka hittades på flera granrötlågor och barkticka finns på ett par asplågor.

LAVAR

<i>Arthonia leucopellea</i>	kattfotslav	S3	1
<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranlav	S1	3
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	S3	1
<i>Nephroma bellum</i>	stuplav	S3	1
<i>Nephroma parile</i>	bårdlav	S3	1
<i>Platismatia norvegica</i>	norsk näverlav	H4	1
<i>Sphaerophorus globosus</i>	korallav	S3	1

SVAMPAR

<i>Leptoporus mollis</i>	kötticka	S2	1
<i>Oxyporus corticola</i>	barkticka	S3	1
<i>Phellinus viticola</i>	vedticka	S2	1

6. Sammanfattande artlista

<u>ART</u>		<u>KATEGORI</u>	<u>FREKVENNS</u>
<u>Lavar</u>			
<i>Alectoria sarmentosa</i>	garnlav	S3	enstaka
<i>Arthonia leucopellea</i>	kattfotslav	S3	spridda lokaler funna
<i>Bryoria furcellata</i>	nästlav	S3	ett par lokaler
<i>Calicium parvum</i>	liten spiklav	S3	ett par fynd
<i>Hypogymnia farinacea</i>	grynig blåslav	S1	enstaka funna
<i>Hypogymnia vittata</i>	skuggblåslav	S3	tämligen sparsamt
<i>Icmadophila ericetorum</i>	vitmosslav	S3	ett fynd på bårdlåg
<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranlav	S1	allmän och ofta riklig
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	S3	en lokal (+utanför)
<i>Microcalicium sp.</i>	ärgspik	ej artbestämd	en lokal
<i>Nephroma bellum</i>	stuplav	S3	två lokaler
<i>Nephroma parile</i>	bårdlav	S3	tre lokaler
<i>Peltigera collina</i>	grynig filtlav	S3	ett litet fynd
<i>Platismatia norvegica</i>	norsk näverlav	H2	en lokal
<i>Phaeocalicium sp.</i>	kvistspik	H4	en lokal
<i>Sphaerophorus globosus</i>	koralllav	S3	tämligen allmän
<u>Svampar</u>			
<i>Antrodia xantha</i>	citronticka	Ö	ett fynd
<i>Diplotomitoporus lindbladii</i>	gråporing	Ö	ett fynd
<i>Inonotus rheades</i>	rävticka	S2	ett par fynd
<i>Leptoporus mollis</i>	kötticka	S2	ett par fynd
<i>Oxyporus corticola</i>	barkticka	S3	ett par fynd
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	gränsticka	H4	ett fynd
<i>Phellinus viticola</i>	vedticka	S2	tämligen sparsamt
<u>Mossor</u>			
<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	västlig hakmossa	S3	ett par lokaler
<u>Kärlväxter</u>			
<i>Corallorhiza trifida</i>	korallrot	S2	tidigare inventeringar
<i>Goodyera repens</i>	knärot	S2	tidigare inventeringar
<i>Dactylorhiza maculata</i>	Jungfru Marie nycklar	S1	ett par lokaler
<u>Fågel</u>			
<i>Tetrao urogallus</i>	tjäder	H4	hackmärken spridda
<i>Picoides tridactylus</i>	tretåig hackspett	H4	hackmärken spridda
<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka	H4	spillning på berget

Inventeringsområdets och delområdenas gränser

skala 1:5 000

- - gräns för inventerat område
- - gräns för delområde
- ① - delområdes nummer

